

Een groengrijze man met een loodzware rugzak

■ Tekst & foto's: Eric De Bruyne

Evolutie

Het zal ergens eind de jaren 80 geweest zijn, op de legendarische Karperdagen van de gebroeders De Zutter in Genk, dat ik voor het eerst kennis maakte met de (Cipro) onthaakmat. Het eerste wat er op dat moment door mijn hoofd ging was: "Waar komen ze nu in Godsnaam mee af" en ook "Straks hebben we een camion nodig om eens te gaan vissen!" Ik was op dat moment nog student en beschikte

niet over een rijbewijs en auto dus alles moest mee op de fiets. Ook op financieel vlak was het krabben, aangezien we op dat moment nog volop in het HNV boilie tijdperk zaten en de kostprijs van ingrediënten om die zelf te maken zoals caseïne, lactalbumine, tarwe gluten enz... al een groot deel van het beperkte budget 'opsoupeerden' (letterlijk en figuurlijk). Om maar te zeggen dat ik niet onmiddellijk enthousiast was en het idee van de

mat nog wat moest rijpen in mijn hoofd (en in de 'portemonnee'). Nu, 30 jaar en verschillende matten later, behoort een degelijke onthaakmat tot de standaard karper uitrusting en volledig terecht natuurlijk! Door de jaren heen evolueerde ook ons gedrag als (karper)visser over hoe we met onze tegenstander omgaan en, bij uitbreiding, ook hoe we ons gedragen t.o.v. medevissers en de fauna en flora in het algemeen. We laten geen afval

achter op en rond de stek, om geen 'prot afdruk' achter te laten wordt een schopje geadviseerd, we gebruiken visveilige systemen, op sommige waters is het gebruik van eigen mat en schepnet verboden om de aanvoer van vreemde ziekteverwekkers te beperken, dode/zieke dieren worden zo snel mogelijk uit het water gehaald... Ook onze eigen vereniging (VBK) spendeert jaarlijks een aanzienlijk budget aan coccolietenkrijt om de waterkwaliteit te behouden en/of te verbeteren. Is het dan niet een beetje raar dat we het toch geen probleem vinden als iemand, al dan niet doelbewust, giftig materiaal onder de vorm van werplood of leadcore in het water achterlaat? Wat voor zin heeft het om langs de ene kant zogezegd alles in het werk te stellen om je water, de vis en de omgeving zo proper en gezond mogelijk te houden als je het droppen van giftig materiaal toelaat? Ik hoor steeds dezelfde argumenten als "we verliezen bijna geen lood" of "we gebruiken lood met een zeer goede coating" of "ik vis alleen op de 'Engelse manier' m.a.w. steeds met drop off omdat dat veiliger is voor de gehaakte vis" of "ik heb lood nodig om voldoende ver te kunnen vissen"... Op basis van eigen ervaring/aantal VBK leden, enz. stel ik vast dat we met gemak jaarlijks een paar honderd kilogram werplood in onze zo gekoesterde wateren achter laten

Loodvrij succes
Eendemeer.

en dat is nog een voorzichtige schatting die geen rekening houdt met verlies van toplood en de zogenaamde 'Engelse' vissers (drop off). De gezondheid van de karper en, bij uitbreiding, het ganse water en omgeving vinden we zeer belangrijk, zolang het ons uitkomt. Dit terwijl er ondertussen al meerdere loodalternatieven te vinden zijn die voor iedere tak van onze visserij (werpen, teleboot, roeiboort ...) minstens even goed werken. Zelf vis ik al drie jaar volledig loodvrij en ik vang nog

altijd even weinig als met lood ;-) Afgaande op de reacties tijdens de afgelopen VBK meeting stel ik gelukkig vast dat er meer en meer interesse is om ook naar loodvrijvissen te evolueren. Ik ben dan ook zeer verheugd dat we vanaf dit jaar met de VBK jeugdcel alvast volledig gaan inzetten op loodvrijvissen. Het gezegde "Jong geleerd is oud gedaan" indachtig. Dank aan jeugdcel voorzitter Stefan Muylaert om mee aan de kar te trekken. Dat loodvrijvissen ook daadwer-

Loodvrij succes
op de nutput.

kelijk vis oplevert konden mijn leerlingen vorig jaar aan den lijve ondervinden op het Nutricia kamp waar we een topsessie beleefden

Loodalternatieven

De laatste jaren zijn er heel wat bruikbare lood alternatieven op de markt gekomen. Helaas is de productie ervan tot nog toe eerder kleinschalig en komt er nog veel handwerk aan te pas. In de meeste gevallen zul je via een webshop en niet in de reguliere hengelsportzaak terecht kunnen voor je aankoop. Tip: om de verzendingskosten te drukken zou je eventueel met collega vissers kunnen afspreken om samen te bestellen. Wat de kostprijs betreft zijn de prijzen in regel vergelijkbaar met de prijs van 'kwaliteitslood' m.a.w. van de grote merken zoals Korda, Fox ed. Volledig overschakelen naar loodvrij kost, afhankelijk van het gekozen alternatief, ergens rond de 50 à 70 euro (inclusief loodvrij leaders i.p.v. leadcore). Het saneren van een met lood vervuilde

gebied kost letterlijk duizenden euro's dus dan is onze bijdrage eerder bescheiden denk ik. Verder nog meegeven dat alle lood alternatieven er aanzienlijk groter uitzien dan klassiek lood. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het verschil in fysieke eigenschappen tussen lood en de lood alternatieven. Eén van de redenen waarom lood wordt gebruikt is omdat het een grote dichtheid heeft en dus weinig volume in verhouding met het gewicht. Verwacht dus niet dat lood alternatieven even klein kunnen gemaakt worden, gelukkig weten karpers of vissen in het algemeen niet wat een werpgewicht is en waartoe het dient. Een groot voordeel van de sommige alternatieven is dat ze veel 'natuurlijker' ogen dan gewoon werplood. Zeker als je stenen of de ruwe composiet modellen gebruikt. Die 'blenden' volledig met de rest van de bodem. Naast de fysieke eigenschappen is lood een product dat zeer goedkoop is; in alle andere industrietakken (behalve de hengelsport) wordt het gebannen waardoor er momenteel een overschot is. Een kilo lood kost momenteel amper meer dan één euro. Als je weet dat een wartelgewicht van 100 gram in de winkel voor twee euro over de toonbank gaat, kun je begrijpen dat de fabrikanten niet enthousiast zijn om hun "kip met de giftige/gouden eieren" zomaar op de slachtbank te leggen. Hieronder zal ik een zo volledig mogelijke opsomming geven wat er momenteel aan loodvrij materiaal te verkrijgen is en ook waar je daarvoor terecht kunt. Nog even vermelden dat ik geen commerciële

banden heb met de fabrikanten van het materiaal en dat de meeste al lang blij zijn dat ze uit de kosten komen i.p.v. grote winsten te maken. Momenteel zijn er een viertal soorten loodvrij materiaal namelijk: staal, composiet, beton en stenen

Staal:

Voor wie nog wat koudwatervrees heeft om naar loodvrijvissen over te schakelen is dit een absolute aanrader! Het ziet er uit als gewoon werplood, heeft een mat grijze coating en is verkrijgbaar in een drietal modellen in verschillende gewichten. Voor de 'werpkanonnen' onder ons is het 'distance SIX'-model zeker een aanrader want die kan qua werpeigenschappen zeker wedijveren met een klassiek werplood. Weet dat dit loodalternatief bij rugwind verder werpt dan 'echt' lood (meer volume dus meer voortstuwende invloed van rugwind). Staal is een mengsel van ijzer en koolstof en volledig afbreekbaar. Aangezien deze loodvervanger er uitziet als gewoon lood loop je niet de kans om door je karper collega's de stempel 'Groene jongen' of zoals in mijn geval '(oude) groengrijze zaag' mee te krijgen ;-)

Vervaardigd in Oostenrijk en verkrijgbaar via www.rubig-shop.com

Composiet:

Composiet is een mengsel van ijzer en biologisch afbreekbaar polymeer. Het wordt gemaakt door de Nederlandse firma Modified Materials. Het grote voordeel van dit materiaal is dat het in alle vormen en maten kan gemaakt worden.

Van strakke werpmodellen tot grillige/ruwe en dus zeer onopvallende werpgewichten. In overleg met de makers kan je dus je 'eigen' werplood laten maken volgens jouw specifieke wensen. Zelf liet ik een naar mijn mening ideaal toplood maken en momenteel wordt er nog gewerkt aan een goed 'all-round' karper lood. Dus goede werp eigenschappen gecombineerd met goede bodem grip en liefst in een onopvallend jasje. Je kan kiezen voor handgevormde en dus eerder ruw uitzienende modellen die prachtig 'blenden' met de bodem waarop ze terecht komen of gaan voor de malgevormde versies die er strakker uitzien maar meer opvallen zoals dat ook bij echt lood meestal het geval is. Op vlak van milieu veiligheid en qua viseigenschappen is dit materiaal naar mijn idee één van de beste loodvervangers die er momenteel op de markt zijn. Verkrijgbaar via www.loodvrijvissen.nl

Beton:

Loodvervangers van beton zijn gemaakt van een mengsel van ijzerpoeder en of korrels en beton; zogenaamd 'high density beton'. Er zijn momenteel drie merken namelijk UFO-SINKERS/ECO-SINKERS en betongewichten gemaakt door KAPER XL.

UFO sinkers zijn een paar jaar geleden op de markt gebracht maar ondertussen is de productie ervan stopgezet. Hebben vier kleurvarianten en een gripper en distance

model. Er zijn ook betonnen toploodjes beschikbaar in 20 en 40 gram. Zeer goed alternatief maar nog slechts sporadisch verkrijgbaar o.a. op volgende websites: <https://1-2-3-plombs.com> <https://m2baitandtackle.com>

ECO-sinkers zijn de opvolger van de ufo-versie, maar ietwat anders gemaakt. Ze zijn alleen in betongrijs te krijgen en hebben in tegenstelling met Ufo's een eerder water afstotende buitenlaag. Je kan ze kleuren nadat je die laag een beetje hebt weg geschuurd met schuurpapier of schuurlijnen of iets dergelijks. Zelf gebruik ik hiervoor niet-giftige kleurstoffen die ook in de boilie industrie en het witvissen gebruikt worden (klassieke verf kleurstoffen bevatten giftige stoffen dus die zou ik niet gebruiken in ieder geval!) Nadeel van de grovere opbouw, namelijk ijzer korrels i.p.v. ijzerpoeder is dat het gewicht nogal kan verschillen van wat op het 'lood' is aangegeven. Op zich niet

Beton karper XL.

zo erg als je weet dat een loodvervanger altijd beter prikt dan een standaard lood met eenzelfde gewicht door de grotere weerstand in het water. Als je de gewichten toch wat meer kleur wilt geven, kan je ze in een emmertje (regen)water zetten gedurende een paar weken zodat de ijzerkorrels gaan roesten en het beton ook een donkerder uitzicht heeft. Een paar weken in je tuin leggen en de natuur zijn gang laten gaan is ook een optie natuurlijk. De eco-sinkers zijn o.a. verkrijgbaar bij HOOKED.STORE te Trieststraat 92, 9960 Assenede, geen webshop maar één van de weinige winkels in België die loodvrij materiaal verkoopt! Ook verkrijgbaar bij o.a. <https://www.markerworld.nl/> en meerdere Nederlandse webshops.

Karper XL beton

Op de website <https://www.karperxl.nl/> loodalternatieven vind je in de lijst van loodvrij materiaal, ook betonnen wartellood. Te oordelen aan de vorm en afwerking gaat het om een eigen fabricaat. Het ziet er een beetje uit als een steen, maar

Close up stenen met wartel.

Econcretes in verschillende kleuren.

gemaakt van beton en dito kleur. Het heeft nog een iets groter volume dan de Eco en Ufo versies maar verder perfect bruikbaar als loodalternatief. Hebben zoals de Ufo-sinkers ook een poreus oppervlak en zijn dus makkelijk te kleuren of te dippen in saus naar keuze!

ECONCRETES

Loodvervanger op basis van het natuurlijk mineraal Magnadense. Gebruikt in zogenaamd High Density beton met een hogere dichtheid dan klassiek beton. Verkrijgbaar in drie kleuren (groen, bruin en donker grijs) en verschillende gewichten. Een groot voordeel van deze gewichten is dat de kostprijs vergelijkbaar en in de grotere gewichten zelfs goedkoper zijn dan 'echt' werplood.

Meer info via www.econcretes.eu momenteel reeds verkrijgbaar bij hengelsportzaak Robbyfish (www.robyfish.be) / hengelsport Lisarde te Waregem.

Steen: eigen werk

Wie een beetje handig is en beschikt over

de nodige werkruimte kan gemakkelijk zelf een kei/steen omvormen tot wartellood.

De nodige stenen zijn gemakkelijk te vinden in o.a. winkels voor vijvermateriaal – tuinwinkels- vijver en 'koi'-winkels. De Wase Vijverwinkel in Sint Niklaas heeft bijvoorbeeld grote manden staan met stenen in allerlei vormen/maten en kleuren. Zelf neem ik een steen/lood van 100 gram mee naar de winkel zodat ik een goed idee heb hoeveel een steen ongeveer weegt. Meestal hebben de donker gekleurde versies een hoger soortelijk gewicht dan de marmer achtige versies en zijn dus het meeste geschikt voor de ombouw. De stenen worden samen gewogen en je betaalt per soort/per kilo. Qua prijs is dit natuurlijk de goedkoopste optie als je het nodige materiaal voor de ombouw al in huis hebt natuurlijk. Benodigdheden zijn een kolom boormachine met traag toerental 300-500 toeren/min en een droog diamantboor (in mijn geval CARAT diameter 6 mm). In vergelijking met een 'natte' diamantboor een stuk duurder (+ 30 Euro per stuk) maar gaan veel langer mee en je hoeft de boor niet continu met water te koelen. Belangrijk is dat je een laag toerental gebruikt en de boor langzaam zijn werk laat doen zonder al te veel druk te zetten zodat de boor niet verbrandt! Van het merk Ashima kan je groot oog wartels per 50 stuks kopen voor een redelijke prijs en je maakt een oogje met groene tuin ijzerdraad om de wartel aan de steen te bevestigen. Als

Ufo sinkers diverse kleuren-nat en droog.

Rock bottom stenen.

'lijm' gebruik ik twee componenten putty die ik samen met de gevlochten tuindraad en wartel in het boorgat duw en dan aandruk en glad afwerk met een spateltje of platte schroevendraaier. Op de twee componenten putty staat vermeld dat het giftige stoffen bevat, maar dit is vooral van toepassing op de vluchtige stoffen die de uitharding op gang moeten brengen en die zijn verdwenen eens de putty hard en water vast is.

Rock Bottom Fishing Stones

Voor de minder handige Harries heeft het merk Rock Bottom Fishing Stones nog een zeer geslaagd stenenalternatief. Stenen in diverse gewichtsklassen met een systeem gebaseerd op het COG systeem van Korda, maar dan milieuvriendelijk. Naast werpgewichten zijn er ook stenen toploodjes verkrijgbaar in twee maten. Helaas is de website momenteel niet (meer) bereikbaar, maar via facebook wel te contacteren www.rockbottom-fishingstones.com <https://www.facebook.com/people/RockbottomFishingstones>

Pallatrax Stonze stenen te verkrijgen als in line versie of als wartellood. Eén van de

STONZE

Rock bottom stenen met clip.

grondleggers van het loodvrijvissen dus alleen al om die reden een vermelding waard. Persoonlijk ben ik er niet zo'n fan van omdat de stenen moeilijk verkrijgbaar zijn en meestal in naar mijn idee te kleine afmetingen. Ook alleen stenen die zeer licht van kleur zijn, maar zeer mooi afgewerkt!

Verkrijgbaar bij: De Goeie Vangst te Dendermondesteenweg 247, 9070 Destelbergen <https://www.degoeievangst.be/> niet te verkrijgen via de website, maar wel nog een beperkte voorraad in de winkel karper XL: <https://www.karperxl.nl/loodalternatieven>

Fishstone.de

Niet hetzelfde als de hierboven aangehaalde fishingstones is dit een Duitse fabrikant die een kant en klaar (en bovendien volledig milieuvriendelijk) stenen vissysteem heeft bedacht. Onder meer te gebruiken op karper maar ook op meermaal bruikbaar bijvoorbeeld. Het gaat om

Fishstone set inclusief stenen.

een 'rekker'-systeem waarin je stenen van diverse afmetingen kan vaststeken ofwel om als drop off te gebruiken maar evenzeer zonder drop off als vast of als 'running'-systeem. Afhankelijk van het soort 'rekker' die je gebruikt, kies je voor drop off of niet. Er is een volledige set beschikbaar genaamd ZIP KIT complete set waarin je alle benodigdheden (rubbers/stenen in drie verschillende groottes / wartel + clip) terugvindt, maar alles is ook apart en in diverse kleuren/groottes te krijgen. De rubber is geen standaard rubber maar ook volledig biologisch afbreekbaar.

Verkrijgbaar via de Duitse website: <https://fishstone.de/>

Toekomst:

Er is al een aantal jaar sprake van een Europese regelgeving i.v.m. het gebruik/productie en de verkoop van visserslood en loodhoudende producten. Maar voorlopig is daar nog steeds niets van in huis gekomen en de vooropgestelde uitlooptermijnen zijn ronduit lachwekkend (10 jaar en meer). Hengelsportfabrikanten geven aan te wachten op een wetgevend kader om over te schakelen op goede loodvrije alternatieven. Op zich een begrijpelijk argument, alleen vraag ik mij af waarom we moeten wachten op nieuwe regels als de technologie en kennis al voorhanden is om alvast één of meerdere alternatieven aan te bieden op grote schaal. Niemand twijfelt eraan dat lood een giftig materiaal is. Als je de klant één of meerdere drop-off-systemen aanbied en daar zelfs promotie voor maakt in combinatie met giftig werplood kun je nog moeilijk zeggen dat je begaan bent met de gezondheid van de vis en zijn omgeving. De houding van bepaalde hengelsportfabrikanten doet me een beetje denken aan de houding van de tabaksindustrie op het moment dat duidelijk werd dat roken zeer slecht is voor de gezondheid. Kosten nog moeite werden gespaard om de consument ervan te overtuigen dat het allemaal wel meeviel en dat we ons zeker geen zorgen moest maken Gelukkig weten we ondertussen beter.

**Alternatief toplood cygnet
gardner en cw.**

Waarom zouden we op de overheid wachten om ons te verbieden geen giftig materiaal meer in het water achter te laten? Als ik zie wat er in het PFAS dossier gebeurt, lijkt het mij beter om dat zeker niet te doen. De fabrikant 3M en de overheidsdiensten waren al geruime tijd op de hoogte van de toxische effecten van PFAS, maar gingen er van uit dat het probleem zichzelf wel zou oplossen zolang niemand (gezondheids-)klachten had. Ondertussen is de productie gestopt en duiken er meer en meer gevallen op van ongezonde concentraties van het product. Het loodverhaal is in deze niet anders. Zolang er geen klachten komen en we dus ook geen metingen uitvoeren om na te gaan hoe hoog de loodconcentraties in een bepaald gebied zijn, is er geen reden om de nodige maatregelen te nemen en doen we gewoon verder zoals we bezig zijn. “We lossen de problemen alleen op als ze zich stellen...” zei een groot Belgisch politicus ooit en jammer genoeg is het in dit geval niet anders. Het is niet omdat er geen dode dieren/planten te zien zijn dat er niets aan de hand is. Lood is een sluipend vergif dat zich langzaam in alle lagen van het ecosysteem nestelt. Op het moment dat er doden vallen is het bij wijze van spreken al drie uur in plaats van de spreekwoordelijke vijf voor twaalf. Ook lood met een zogenaamde kwaliteitscoating blijft niet eeuwig intact, wat de fabrikant ook moge beweren. De kunststof die in de coating zit wordt op lange termijn ook

afgebroken tot zogenaamde microplastics en daar weten we ondertussen ook van dat ze zeer schadelijk zijn voor mens en milieu. De bekende ‘plastic soup’ die zich in de zee vormt zien we ondertussen ook in zoet water ontstaan...helaas. Gelukkig zijn er ook (kleinere) fabrikanten die de eerste voorzichtige stappen doen in de productie van loodvrij materiaal. Carp Whisperer, Gardner en onlangs ook de firma Gygnet brengen onder andere een loodvrij toplood op de markt. Voor wat Gardner en Cygnet betreft alleen jammer dat er op de verpakking niet vermeld staat wat het gebruikte alternatief is. Niet alles wat loodvrij is, is per definitie beter dan lood. Zink is dat bijvoorbeeld niet want zinkoxide bijvoorbeeld is ook giftig. Maar bovenstaande fabrikanten kunnen alvast op mijn morele steun rekenen omdat ze toch hun nek durven uitsteken. Onlangs werd Sportvisserij Vlaanderen gecontacteerd door Egbert Lobée van de Stichting Gezond Water (SGW) (<http://www.stichtinggezondwater.nl/>) om ook in België / Vlaanderen wat te doen rond loodvrijvissen. In Vlaanderen en, bij uitbreiding, België gebeurt er in vergelijking met onze buurlanden namelijk zo goed als niets. De problemen oplossen als ze zich stellen weet je nog... Is het niet beschamend dat een vereniging uit het buitenland ons moet wijzen op een gekende problematiek en ons voorstelt om daar ook iets aan te proberen doen?

Gelukkig gaan er ook in onze eigen vereniging meer en meer stemmen op om alvast het loodvrijvissen actief te promoten en om ook na te denken over het gebruik van loodvervangers op onze eigen VBK waters. Met de VBK jeugdcel gaan we zo snel mogelijk voor volledig loodvrij en vanaf volgend jaar is het de bedoeling om loodvrijvissen alvast op één VBK water in te voeren. Maar geen paniek... we moeten één en ander eerst ook praktisch en financieel in orde krijgen dus eens het zover is gaan we daar ook uitvoerig over communiceren. Voor wat de VBK jeugd-

kampen betreft, hebben we ondertussen goed nieuws ontvangen van ANB (het Agentschap voor Natuur en Bos) dat ze de aankoop van loodvrij materiaal voor de deelnemers financieel gaan ondersteunen. Het ANB ondersteunt ook initiatieven in andere takken van de hengelsport die de overschakeling naar loodvrije alternatieven gemakkelijker moet maken. Dus alhoewel de wetgevende macht op zich laat wachten wordt er via overheidsinstellingen zoals ANB toch initiatief genomen om ons vissers te overtuigen om de overstap te maken. Ook deze hulp wordt door mij alvast ten zeerste gewaardeerd!

Tot het zover is hoop ik alvast dat er meer collega-vissers de stap naar loodvrij wagen. Voor het vissen op de ‘Engelse manier’ (drop off) in combinatie met echt lood kunnen we gewoon ook mondeling afspreken om dat niet meer te doen. Hombeek is alvast het eerste water waar dit ook in het reglement is opgenomen en dus ook op papier is afgesproken, waarvoor mijn oprechte dank.

Voor de tien aandachtige lezers die zich door de volledige tekst en uitleg hebben geworsteld: Bedankt voor jullie aandacht en mocht je nog met vragen zitten in dit verband hoor ik die graag live aan het water of via de gekende digitale kanalen (helaas geen Feestboekgebruiker). Eric De Bruyne a.k.a. de groengrijze man ericdebruyne@telenet.be

**Goed alternatief toplood
beton composiet steen.**

